

STEEDS MEER DUITSERS KIEZEN VOOR STUDIE NEDERLANDS

Nederlands als troef

Studenten aan de
Freie Universität Berlin

Foto: Eric Lichtenscheidt

Terwijl in Nederland bijna niemand meer Duits gaat studeren, kiezen steeds meer Duitse jongeren voor een studie Nederlands. Duitsers denken doorgaans ook positiever over ons land dan omgekeerd. Waar die verschillen vandaan komen? 'Nederland ligt hier politiek niet gevoelig.'

"Ik heb het altijd heel jammer gevonden dat ik geen Nederlands sprak", zegt Judith Telgmann (25). Opgegroeid in Ahaus, vlakbij Enschede, merkte ze dat Nederlandse bezoekers haar taal spraken, maar dat ze weinig kon terugzeggen. Dus koos ze voor de magisteropleiding in het *Haus der Niederlande* in Münster, waar ze naast haar hoofdvak Engels de bijvakken Nederlands en Duits volgt. Haar accent is onmiskenbaar Duits, maar na drie intensieve taalcurricula ("heel moeilijk!") kan ze zich goed uitdrukken in het Nederlands.

"Ik heb ook een tijdje in Engeland gewerkt bij Delta Airlines. Daar zat ik naast het Nederlandse team. Ik vond dat ze altijd zo grappig de telefoon opnamen en

toen dacht ik: wat een leuke taal." Telgmann vindt daarnaast dat Nederlanders altijd relaxt zijn en vriendelijk. "En nu ik Nederlands kan terugpraten, zijn ze nog vriendelijker. Ik kan me voorstellen dat ik in Nederland ga wonen." Maar alles ligt nog open voor Telgmann. Een baan in het bedrijfsleven, op de universiteit of eventueel in het volwassenenonderwijs: na vier semesters in het *Haus der Niederlande* heeft ze nog geen keuze gemaakt.

Amoureuze betrekkingen

Exacte cijfers over aantallen Duitsers die Nederlands studeren, zijn moeilijk te achterhalen. Maar de Nederlandse hoogleraar Jan Konst, werkzaam bij de faculteit Nederlands aan de Freie Universität Berlin, wil wel een ruwe schatting maken. Keulen en Münster zijn ieder goed voor zo'n zeshonderd studenten Nederlands, die de lerarenopleiding of de magisteropleiding volgen. Oldenburg telt er ongeveer 150, evenals Leipzig. Berlijn heeft er pakweg tweehonderd. Dat brengt het totaal op 1700 studenten. "Maar", nuanceert Konst, "niet iedereen heeft Nederlands als hoofdvak. Als bijvak geeft het een betere kwalificatie. Maar je kunt wel stellen dat in Duitsland meer jongeren Nederlands studeren dan in Nederland Duits wordt gestudeerd."

Studenten van de Berlijnse universiteit komen

terecht in de journalistiek, de uitgeverij, de diplomatieke betrekkingen, in literatuurhuizen of het bedrijfsleven. Ze worden niet opgeleid tot het leraarschap. "In het algemeen gaan onze studenten toevallig Nederlands studeren", licht Konst toe. "Ze hebben meestal een bepaalde connectie met Nederland. Omdat ze er familie hebben wonen, met vakantie zijn geweest, als au pair hebben gewerkt of amoreuze betrekkingen zijn aangegaan."

Het aantal Nederlandse studenten dat Duits studeert, ligt beduidend lager dan bovengenoemde getallen. In 1987 waren dat er, volgens cijfers van de IB-Groep, ongeveer 1200; dit studiejaar zijn het er nog geen 950. "Duitsers hebben een andere relatie met hun buurland Nederland dan andersom", zegt Konst. "Duitsland is groot en heeft negen bureaus. Nederland is hier veel minder present en ligt politiek niet gevoelig. In tegenstelling tot Polen, dat als economisch bedreigend wordt ervaren. Het beeld van Nederland is redelijk positief. Alleen de Nederlandse opvattingen over euthanasie, drugs en prostitutie liggen hier niet zo goed."

Veel vacatures

Ook de Vlaamse Ann Marynissen, hoogleraar Nederlandse taalkunde aan het *Kölner Institut für Niederländische Philologie* van de Keulse universiteit, merkt dat Nederlanders goed liggen bij de Duitsers. Uit gegevens van de Nederlandse Taalunie blijkt dat wereldwijd aan maar liefst 250 buitenlandse universiteiten het vak Nederlands in de ene of de andere vorm wordt aangeboden. Naar schatting 10.000 anderstalige studenten hebben belangstelling voor de Nederlandse taal en letteren. Een groot deel daarvan zit in Duitsland. En het aantal studenten neemt nog steeds toe. "Veel studenten hebben al op de middelbare school Nederlands gehad", vertelt Marynissen. "In Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen is het een normaal schoolvak. Verder ligt de taal dichtbij het Duits. Vaak kiezen ze het als bijvak." Ook West-Duitse afgestudeerden belanden vaak in de media en communicatie. "Ze denken dat ze een troef in handen hebben als ze Nederlands kennen, omdat we hier in een grensgebied leven. Voor leraren is er veel werk. Zo'n 15.000 scholieren krijgen

Nederlandse les, door alle schooltypen heen. Er zijn veel vacatures."

Duitse studenten zijn nieuwsgierig naar Nederland, maar ze zijn er ook een beetje bang voor, zegt Marynissen. "Het oorlogsverleden speelt mee. Ze proberen zich in Nederland behoorlijk te gedragen om de clichés over Duitsers niet te bevestigen. Ze houden overigens meer van Nederland dan van België. Dat vinden ze wel een leuk landje, maar Nederland ligt dichterbij. Ik heb studenten die met een Limburgs accent praten, omdat ze daar zo vaak komen."

Sinterklaas

Tijdens de colleges wordt ook ingesprongen op de actualiteit. Marynissen denkt niet dat politieke ontwikkelingen zoals de moorden op Pim Fortuyn en Theo van Gogh, negatieve invloed hebben op het beeld dat studenten van ons land hebben. "Van de moord op Fortuyn liggen onze studenten niet wakker. Ze vinden Nederland een tolerant land. Maar ze vinden het ook een drugsland. En Amsterdam is een homostad. Aan die clichés ontkomen jullie niet."

In tegenstelling tot de Freie Universität Berlin besteedt het Kölner Institut für Niederländische Philologie wel aandacht aan het typisch Nederlandse sinterklaasfeest. Elk jaar verkleedt een student zich en brengen de gasten een pakje mee. De laatste Sinterklaas, in

december vorig jaar, was Sebastian Eumann (25), die de lerarenopleiding in Keulen volgt met Nederlands als hoofdvak. "Sinterklaas spelen vond ik heel leuk om te doen. Het is een heel eigen feest."

Nederland fascineert hem, omdat het niet ver van Keulen ligt, omdat hij met zijn ouders wel eens de grote steden heeft bezocht en omdat er veel overeenkomsten, maar ook verschillen zijn. "De relatie tussen de twee landen is niet altijd gemakkelijk. Dat vind ik boeiend, net als de Nederlandse literatuur. Mulisch, Giphart en 't Hart vind ik goede schrijvers."

ASTRID VAN UNEN

*Zo'n 10.000 anderstalige
studenten hebben belang-
stelling voor het
Nederlands; veel daarvan
zitten in Duitsland*